

Нема чим дихати, й Орест Сапіга відчиняє кватирку. Унизу гамір. Рік тому на місці колишнього магазину автотзапчастин відкрили кабак, шум із нього долітає до восьмого поверху й майже щовечора заважає Орестові. Він — сова, любить працювати допізна, коли ніхто не турбує. Гуркіт техногенної музики супроводжують п'яні викрики та бійки місцевої шпани, яка сповзаєть ся в промислову зону з найближчих районів Будича. Ці звуки приводять Ореста до думки, що славнозвісне твердження, ніби музика — найвищий вид мистецтва, було поспішним. Адже Шопенгауер (а це його слова) не знав, як вона здеградує, якою стане потворною і взагалі «немузикою». Він не враховував усіх контекстів, які її породжують... Музика ніколи не звучить без контексту й без атмосфери, так само, як люди не ходять без тверді під ногами. Її робить *музикою* саме те, де вона лунає, — культурне та соціальне тло; або ж узагалі нівелює чи знищує, мов вірус. Дуже хрінова тут обстановка. Навіть якби грав Бах, це також драгувало б, думає Орест і мляво розглядає свої ескізи та картини,

які готує до виставки місцевих художників з нагоди 450-ї річниці заснування Будича. Потім відчуває втому й позіхає. Світло настільної лампи вихоплює з темряви його тонкі бліді руки та ескізи, які він охайно й повільно перекладає справа наліво.

Перед очима кружляють комарі: то виринають із мороку кімнати й потрапляють у поле світла настільної лампи, то знову зникають у п'ятмі. Температура після спекотного літа впала на п'ять-сім градусів. Прийдешні холоди відчуються в усьому — навіть простори за вікном стають ніби суворішими. Можливо, комарі під кінець вересня все ще активні, бо неподалік — каскад закинутих, заболочених ставків, оброслих очеретом і засипаних будівельним сміттям.

Орест до найменших деталей знає цей звичний за небданий пейзаж за вікном. Залишки індустріалізації у вигляді покинутих скелетів вантажних і легкових машин, тракторів, кранів, звалища будівельних матеріалів, поіржавілих арматур, зруйнованих старих будинків завжди спричиняють смуток. Іноді там бігає дівтора, швендяє самотній пес або прибудди з металощукачами нишпорять у надрах землі, намагаючись віднайти артефакти минулого. Інколи в напрямку горизонту йде випадкова людина, дрібний і невиразний силует якої щодалі меншає, поки не перетвориться на непримітну цятку.

Орест зачинає квартиру — і музика помітно тихшає, звуки з вулиці стають не такими набридливими. Утомлений день добігає кінця.

Орест не любить метушливих днів, коли не відбувається нічого важливого.

Зранку ніяк не може зосередитися на роботі. Вулик гуде — надто багато зайвих звуків. Спершу забігає Михась по титанові білила й охру (скільки пам'ятає, у нього постійно закінчуються фарби). Він метушиться, відірвавшись від мольберта, бігає між дев'ятим і восьмим поверхом, захеканий і замацьканий фарбою, стукає у двері майстерень, клянчить у колег тюбики. Поки з ним переговориш, — а він тріпло ще те (лише зачепися!) — вважай, що години дві пропало. Русявий, веселий, трохи метушливий Михась родом із якогось села під Будичем. Хлопець видається Орестові безпосереднім у своїй наївній і неусвідомленій нахабності, але тут до цього звикають швидко — у Вулику в гості заходять без запрошення.

Десь об одинадцятій у двері майстерень на поверсі грізно товче кулаком команда тьотя Нюра — товста невисока літня жінка. Погрожує, що відключить ліфти, якщо Вулик не заплатить за електрику та воду. Її

настирливий голос, ніби канонада, лунає майже пів години: «Я вас усіх звідси повикурюю!», «Розвели мені тут блуд і не платять!», «Приберіть із коридорів цей срач — дрова й підрамники, бо тут можна вбитися!», «Пожежники якщо прийдуть, то такий штраф випишуть, що без трусів залишитесь!». Михась колекціонує висловлювання тьоті Нюри, роздруковує їх, а потім вішає на стіни коридору. Там уже чимало перлів зібралося: «Художнику, ти людина чи скотина?», «Треба думати головою, а не фарбами», «Усіх дівчат не намазюкаєш». Тьотя Нюра, коли з'являється на верхніх поверхах, де розташовані майстерні, миттю це все зриває.

Коменда горланить про борги за комуналку, дорікає, що їй набридло про це постійно нагадувати — оголошення внизу висить уже два місяці.

— Тьоть Нюра, заплатимо, — гукає хтось зі своєї майстерні.

— Даю тиждень! Потім почну бойові маньоври! — люто волає коменда.

Під обід у свою майстерню, яка відгороджена від Орестової лише дерев'яними розсувними дверцятами, приходять Валер. Вони навпіл ділять велике п'ятдесятиметрове приміщення у формі добряче видовженого прямокутника. Валер — справжній пронира, має непоганий комерційний нюх на те, де і як можна зрубати грошенят. У нього завжди є замовлення — приватні та від організації. Часто він ділиться ними з колегами, коли сам завантажений. Веселий, компанійський, щедрий, не завдає нікому клопоту, душа компанії — особливо коли щось треба організувати. Валер умудряється постійно мати клієнтів на картини. Після того як у нього куплять щось, він обов'язково пропонує також подивитися роботи своїх друзів, у яких майстерні поруч — на

восьмому та дев'ятому поверхах. Валера за це дуже цінують інші художники, бо часто підганяє або вигідну халтуру, або покупців. У Будичі достеменно ніхто не знає, що він закінчив — училище чи художню академію, бо йому вдається уникати цих питань. Кілька років тому Орестові за чаркою Валер зізнався, що вищої освіти так і не здобув, бо закрутився за зароблянням грошей, але закінчив Львівський коледж декоративного і ужиткового мистецтва імені Івана Труша.

За перегородкою Валер сопе, сам із собою розмовляючи, вовтузиться, перекладає баночки, човгає мольбертом, набирає з крана воду, ставить чайник, який невдовзі свистить.

— Старий! Каву будеш?

— Ні, дякую!

— Від башки нічо нема?

Орест голосно відповідає, що є.

— Зараз зайду!

До Валера часто приходять місцеві дами, яким нудно на роботі. Вони залюбки викурюють у нього під чашечку кави цигарку-другу, дружньо базикають про все на світі. Дами приходять із косметичного салону, що розташований у цьому самому приміщенні на третьому поверсі, та ще з кількох редакцій газет, які розміщені на другому. Валер біля них цвірінькає, мов горобець, кожній обіцяє намалювати портрет або ню — і чимало із цих дам зовсім не проти. Про нього в Будичі ходить погослос, що він найкращий портретист і найліпше малює ню. Якщо прискіпливо аналізувати його роботи, видно, що Валер погано знає анатомію — утім, для не посвячених це нічого не означає і не становить трагедії.

Також до Валера полюбляють навідуватися місцеві невизнані генії-маразматики, яким хочеться випити